

MEMÒRIA ANUAL DE L'OBSERVATORI CENTRE D'ESTUDIS JORDI NADAL D'HISTÒRIA ECONÒMICA

ANY 2022

1. Projectes de recerca competitius en actiu durant l'any 2022

Contracte del Programa Ramon y Cajal

Investigadors responsables: Alfonso Herranz Loncán, Ana Moragues Faus

Duració: 08/10/2019–07/10/2024

Número de projecte oficial: RYC-2017-22166

Nombre d'investigadors: 2

Quantitat finançada: 208.600€

Entitat finançadora: Ministerio de Economía y Competitividad

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Ajut per incentivar i consolidar la recerca d'excel·lència ja existent a les universitats públiques de Catalunya.

Programa ICREA Academia 2018

Investigadors responsables: Alfonso Herranz Loncán

Duració: 01/01/2019–31/12/2023

Número de projecte oficial:

Nombre d'investigadors: 1

Quantitat finançada: 200.000€

Entitat finançadora: Fundació Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA)

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Critical windows for human development: experimental and longitudinal evidence from Ghana

Investigadors responsables: Elisabetta Aurino

Duració: 01/01/2022–31/12/2024

Número de projecte oficial: 2021-1417-00

Nombre d'investigadors: 1

Quantitat finançada: 158.228,40€

Entitat finançadora: Jacobs Foundation

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

LIKE-BCN: social accessible, and walkable Barcelona

Investigadors responsables: Sergi Lozano Pérez

Duració: 09/12/2021–08/06/2023

Número de projecte oficial: 21S09383-001

Nombre d'investigadors: 1

Quantitat finançada: 149.567,92€

Entitat finançadora: Ajuntament de Barcelona

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

European competitive advantage in the Sport Industry: The evolution of the managerial and organizational models of FC Barcelona, 1899-2018

Investigadors responsables: Jordi Catalan Vidal; Tomàs Fernández de Sevilla

Duració: 01/01/2020–31/12/2022

Número de projecte oficial: 2018 BP 00123

Nombre d'investigadors: 2

Quantitat finançada: 144.300€

Entitat finançadora: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

 Centre d'Estudis
Jordi Nadal
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Departament d'Història Econòmica, Institucions,
Política i Economia Mundial

Facultat de Ciències Econòmiques
Avda. Diagonal, 690
08034 Barcelona

Tel. 93 402 19 29
Fax. 93 402 4594

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Boosting ecological transition: Scaling up best agroecological practices from farms to landscapes and agri-food chains

Investigadors responsables: Enric Tello Aragay

Duració: 01/12/2022–30/11/2022

Número de projecte oficial: TED2021-130333B-C32

Nombre d'investigadors: 3

Quantitat finançada: 100.100€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia e Innovación

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Nudges to improve learning and gender parity: Supporting parent engagement and Ghana's educational response to Covid-19 using mobile phones

Investigadors responsables: Elisabetta Aurino

Duració: 01/12/2020–30/04/2022

Número de projecte oficial: n.d.

Nombre d'investigadors: 1

Quantitat finançada: 98.367€

Entitat finançadora: Jacobs Foundation

Entitat de realització: University of Pennsylvania

Territorio y Estado. Un análisis histórico de la desigualdad regional en España, Europa del Sudoeste y América Latina

Investigadors responsables: Daniel Tirado Fabregat, Julio Martínez Galarraga

Duració: 01/09/2022–31/08/2025

Número de projecte oficial: PID2021-127636NB-I00

Nombre d'investigadors: 19

Quantitat finançada: 92.686€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Capacidad estatal en América Latina (1870-2020): indicadores, causas y consecuencias

Investigadors responsables: Alfonso Herranz Loncán, Sergio Espuelas Barroso

Duració: 01/09/2022–31/08/2026

Número de projecte oficial: PID2021-123129NB-C41

Nombre d'investigadors: 11

Quantitat finançada: 86.515€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Abordando retos de inseguridad alimentaria y sostenibilidad para crear salud, sociedades prósperas y regenerar el medio ambiente

Investigadors responsables: Ana Moragues Faus

Duració: 01/09/2022 – 31/08/2025

Número de projecte oficial: PID2021-125013NA-I00

Nombre d'investigadors: 5

Quantitat finançada: 72.600,00€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades.

Entitat de realització: IERMB

Economic History and Development (Industry, Business and Sustainability)

Investigadors responsables: Alfonso Herranz Loncán

Duració: 01/01/2022–31/12/2024

Número de projecte oficial: 2021 SGR 00762

Nombre d'investigadors: 46

Quantitat finançada: 60.000€

Entitat finançadora: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Entrepreneurial Management for Fostering Innovation and Talents (EM4FIT)

Projecte europeu coordinat per la Syddansk Universitet (Dinamarca)

Duració: 01/01/2020–31/12/2023

Número de projecte oficial: 872618

Entitat finançadora: Unió Europea. 8P1MCA - HORIZON 2020. PILLAR 1-EXCELLENT SCIENCE. MCA. Marie Skłodowska-Curie Actions.

Investigador responsable a la UB: Paloma Fernández Pérez

Nombre d'investigadors: 6

Quantitat finançada: 53.600€

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Mediterranean Agroecosystems for Sustainability and Resilience under Climate Change

Investigadors responsables: Joan Marull, Enric Tello (vice-lider)

Duració: 26/01/2021 – 25/01/2024

Número de projecte oficial: MAF4SURE

Nombre d'investigadors: 2

Quantitat finançada: 53.600€

Entitat finançadora: Unió Europea. 8PRIMA - HORIZON 2020. PRIMA. Partnership for Research and Innovation in the Mediterranean Area.

Entitat de realització: IERMB

Paisajes agroecológicos y sistemas alimentarios en Cataluña y Baleares: transiciones pasadas, presentes y futuras

Investigadors responsables: Enric Tello Aragay

Duració: 01/09/2022–31/08/2025

Número de projecte oficial: PID2021-123129NB-C41

Nombre d'investigadors: 5

Quantitat finançada: 50.215€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

¿Capitalismo mediterráneo?: Éxitos y fracasos del desarrollo industrial en España, 1720-2020

Investigadors responsables: Jordi Catalan Vidal, Ramon Ramon Muñoz

Duració: 01/01/2019–31/12/2022

Número de projecte oficial: PGC2018-093896-B-I00

Nombre d'investigadors: 11

Quantitat finançada: 48.400€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Emprendimiento colectivo, innovación e internacionalización en las empresas españolas de servicios (1900-2017)

Investigadors responsables: Paloma Fernández Pérez, Elena Cristina San Román López

Duració: 01/01/2019–31/12/2022

Número de projecte oficial: PGC2018-093971-B-I00

Nombre d'investigadors: 7

Quantitat finançada: 42.350€

Entitat finançadora: Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Doctorat industrial 'Herències bioculturals d'una agricultura de muntanya: Elaboració d'una proposta d'articulació agroecològica al Parc Natural del Cadí i Moixeró en un context de canvi global i post pandèmia Covid-19'.

Investigadors responsables: Enric Tello Aragay, Ana Moragues Faus

Duració: 04/06/2021–03/06/2024

Número de projecte oficial: 2021DI32

Nombre d'investigadors: 3

Quantitat finançada: 33.960,00 €

Entitat finançadora: Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Initialisation du proces de validation des acquis de l'experience dans les etablissement de enseignement superior en Algerie

Investigadors responsables: Aurèlia Mañé Estrada

Duració: 15/11/2019–14/11/2022

Número de projecte oficial: 610122-EPP-1-2019-1-FR-EP

Nombre d'investigadors: 1

Quantitat finançada: 16.300€

Entitat finançadora: EACE - Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA)

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

Un banco central para todos: la actividad regional y el rol estabilizador del Banco de España, 1874-1935

Investigadors responsables: Enrique Jorge Sotelo

Duració: 01/07/2021–30/06/2022

Número de projecte oficial: 20253

Nombre d'investigadors: 1

Quantitat finançada: 15.000€

Entitat finançadora: Banco de España

Entitat de realització: Universitat de Barcelona

2. **Activitats desenvolupades amb el suport de l'Observatori**

A) **Jornades i workshops.**

- 18 de març i 22 d'abril - 60 anys dels acords d'Évian. Facultat de Filologia i Comunicació (Edifici Històric), Universitat de Barcelona.
- 24 de maig de 2022 – Kapuscinski Development Lecture. Seema Jayachandran (Northwestern University), The Power and the Limits of Economic Development as a Pathway to Gender Equality. Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona.
- 7 de juny de 2022 – Workshop del Programa de Doctorat Interuniversitari en Història Econòmica (UB-UC3M-UV)
- 10 de juny de 2022 – Sessió d'homenatge a Carles Sudrià. 10 de juny de 2022. Facultat d'Economia i Empresa (UB).
- 10 d'octubre de 2022 – Inauguració conjunta del curs: Màster en Història Econòmica, Màster en Institucions i Economia Política, Programa Interuniversitari de Doctorat en Història Econòmica. 10 d'octubre 2022. Facultat d'Economia i Empresa (UB)
- 25 d'octubre de 2022 - Encuentro internacional en experiencias de investigación y docencia en estudios de genero. El Colegio de México | Universidad de La Habana | Universitat de Barcelona. Facultat d'Economia i Empresa UB.
- 2-3- de desembre de 2022 - XI Encuentro de la Asociación Ibérica de Historia del Pensamiento Económico (AIHPE). Barcelona, Facultat d'Economia i Empresa (UB).

B) **Seminaris**

El Centre ha participat en l'organització de les següents sèries de seminaris online a nivell internacional:

[International Macro History Online Seminar](#). La sèrie de seminaris en línia d'Història Macroeconòmica Internacional, organitzada conjuntament pel Graduate Institute's Centre for Finance and Development, Centre for Economic Policy Research i un consorci de nombroses altres universitats i institucions d'arreu del món, té com a objectiu mantenir actiu el flux del debat intel·lectual i presentar setmanalment temes d'història macroeconòmica a un públic interessat.

[Webinar in Ibero-American Economic History](#). És una iniciativa conjunta de la Universitat de Barcelona, la Universidad Carlos III de Madrid, la Universidad de la República (Uruguai) i El Colegio de México.

Des del Centre s'organitzen els Seminaris de Recerca del Departament d'Història Econòmica, Institucions, Política i Economia Mundial. Durant el 2022 s'han fet els següents seminaris:

- 15 de febrer de 2022 – Bruno Esperante (Universitat de Barcelona)
- 1 de març de 2022 – Enrique Jorge-Sotelo (Universitat de Barcelona)
- 15 de març de 2022 – Joaquín Morales Belpaire (Universidad Privada de Bolivia)
- 29 de març de 2022 – Francesc Amat (Universitat de Barcelona)
- 26 d'abril de 2022 – Jean-Pascal Bassino (École Normale Supérieure de Lyon)
- 10 de maig de 2022 – Marco Molteni (Oxford University)
- 17 de maig de 2022 – Christopher Paik (NYU-Abu Dhabi)
- 31 de maig de 2022 – John Tang (University of Melbourne)
- 7 de maig de 2022 – Oriol Sabaté (Universitat de Barcelona)
- 28 de juny de 2022 – Vítor Neves (Universidade de Coimbra)
- 5 de juliol de 2022 – Mario Matus (Universidad de Chile)
- 20 de setembre de 2022 – Agustina Rayes (Universidad Nacional de San Martín, Argentina)
- 11 d'octubre de 2022 – Luis Felipe Zegarra (Pontificia Universidad Católica del Perú)
- 18 d'octubre de 2022 – Marc Prat (Universitat de Barcelona)
- 8 de novembre de 2022 – Elisabetta Aurino (Universitat de Barcelona)
- 15 de novembre de 2022 – Grietje Verhoef (University of Johannesburg)
- 29 de novembre de 2022 – Eilsa Botella (Universidad de Salamanca)
- 13 de desembre de 2022 – Ricardo Robledo (Universidad de Salamanca)

C) Seminaris de Doctorat

- 10 de febrer de 2022 – Guillem Verd Llabrés (Universitat de Barcelona)
- 24 de febrer de 2022 – Albert Folch (Universitat de Barcelona)
- 24 de març de 2022 – Philipp Emanuel Erfurth (City University of New York)
- 7 d'abril de 2022 – Xabier García-Fuente (Universitat de Barcelona)
- 21 d'abril de 2022 – Julio César Reyna Pérez (Universitat de Barcelona)
- 28 d'abril de 2022 – Barbara Magalhaes (Lund University)
- 5 de maig de 2022 – Jordi Caum Julio (Universitat de Barcelona)
- 12 de maig de 2022 – Jordi Melé-Carné (Universitat de Barcelona)
- 19 de maig de 2022 – Juan Monsalve (Universitat de Barcelona)
- 2 de juny de 2022 – Pere Castell Castells (Universitat de Barcelona)
- 16 de juny de 2022 – Noelia Parajuá Carpintero (Universitat de Barcelona)

14 de juliol de 2022 – Songlin Wang (Universitat de Barcelona)

30 de novembre de 2022 – Florencia Araoz (Universitat de Barcelona)

14 de desembre de 2022 – Guillem Verd Llabrés (Universitat de Barcelona)

D) Publicacions realitzades amb el suport del Centre d'Estudis Jordi Nadal

Revista de Historia Industrial, números Vol. XXXI, números 84, 85 i 86.

Journal of Evolutionary Studies in Business, volum 7, números 1 (Special Issue: Latin American Small and Medium-Sized Enterprises: A Historical Perspective) i 2 (Special Issue: Districts of Innovation in the World).

Josep Colomé-Ferrer, Jordi Planas i Raimon Soler-Becerro (coords.). 2022. *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya.

3. Publicacions

Articles en revistes

Antuña, G. 2022. Un paso al frente: el sector metalmeccánico asturiano ante la reconversión industrial, 1978-2000. *Investigaciones de Historia Económica*, 18(2): 124-135. doi: 10.33231/j.ihe.2021.02.002

Antuña, G.; Ocampo, J. 2022. Avilés: industria, espacio urbano y transporte. Del Tranvía de Vapor del Litoral Asturiano (1893-1933) a la Compañía del Tranvía Eléctrico (1916-1959). *Ería. Revista cuatrimestral de geografía*, XLII(1): 141-160. doi: 10.17811/er.2022.2022.141-165.

Badia-Miró, M.; Carreras-Marín, A.; Martínez-Taberner, G. 2022. La integración comercial de América Latina en el espejo del Pacífico, 1870-1920. *Investigaciones de Historia Económica*, 18(2): 90-101. doi: 10.33231/j.ihe.2021.08.003.

Baten, Joerg; **Benati, Giacomo**; Farber, Sarah. 2022. Rethinking Age-Heaping again for understanding its possibilities and limitations. *Economic History Review*, 75(3):960-971. doi: 10.1111/ehr.13139.

Beltrán Tapia, F.J.; Díez-Minguela, A.; **Martinez-Galarraga, J.**; Tirado, D.A. 2022. Two stories, one fate: age-heaping and literacy in Spain, 1877-1930. *Revista de Historia Económica-Journal of Iberian and Latin American Economic History*, 40(3): 405-438. doi: 10.1017/S0212610921000033.

Benati, G.; Guerriero, C. 2022. Climate Change and State-Building in Developing Countries. *SSRN Electronic Journal*. doi: 10.2139/ssrn.3868082.

Benati, G.; Guerriero, C. 2022. The Origins of the State: Technology, Cooperation and Institutions. *Journal of Institutional Economics*, 18: 29-43. doi: 10.1017/S1744137420000569.

Benati, G., Guerriero, C., Zaina, F. 2022. The Origins of Political Institutions and Property Rights. *Journal of Comparative Economics*, 50(4): 946-968. doi: 10.1016/j.jce.2022.07.002.

Calatayud, S.; **Planas, J.** 2022. Samuel Garrido (1958-2022): Una mirada honda a las instituciones económicas, la acción colectiva y el poder de los débiles [In memoriam]. *Historia Agraria*, 87: I-IV. doi: 10.26882/histagrar.087o00g.

Castell, P.; **Ramon-Muñoz, R.** 2022. Deterministic and Contingent Factors in the Genesis of Agribusiness Clusters: The Pigeon Industry in Nineteenth-Century Catalonia. *Land*, 11(3), 385. doi: 10.3390/land11030385.

Cattaneo, C.; Kallis, G.; **Demaria, F.**; Zografos, C.; Sekulova, F.; Dalisa, G.; Varvarousis, A.; Conde, M. 2022. A degrowth approach to urban mobility options: just, desirable and practical options. *Local Environment*, 27(4): 459-486. doi: 10.1080/13549839.2022.2025769.

- Cucart-Mora, C.; Gómez-Puche, M.; Romano, V.; Fernandez-Lopez de Pablo, J.; **Lozano, S.** 2022. Reconstructing Mesolithic social networks on the Iberian Peninsula using ornaments. *Archaeological and Anthropological Sciences*, 14(174): 1-16. doi: 10.1007/s12520-022-01641-z2.
- España-Eljaiek, I.; **Fuentes-Vásquez, M. J.**; & Gaviria-Meléndez, N. S. 2022. El valor económico de la mujer: ratios de género, migración y feminización de ocupaciones urbanas en Colombia durante el siglo XX. *Tiempo y Economía*, 9(2): 11-46. doi: 10.21789/24222704.1870.
- Espuelas, S.** 2022. Trade globalization and social spending in Spain, 1850-2000. *European Review of Economic History*, 26(4): 555-578. doi: 10.1093/ereh/heac006.
- Fernández-López de Pablo, J.; Romano, V.; Derex, M.; Gjesfjeld, E.; Gravel-Miguel, C.; Hamilton, M.J.; Migliano, A.B.; Riede, F.; **Lozano, S.** 2022. Understanding hunter-gatherer cultural evolution needs network thinking. *Trends in Ecology & Evolution*, 37(8): 632-636. doi: 10.1016/j.tree.2022.04.007.
- Gava, R.; **Sabaté, O.**; Morales, L. 2022. Financial Regulation Debates in Hard Times: A Comparative Analysis of Insider and Outsider Pressure during the Global Financial Crisis. *Journal of Comparative Policy Analysis*, 24(2): 159-178. doi: 10.1080/13876988.2020.1859931.
- Gil, J.; Alter, E.; La Rota, M.J.; **Tello, E.**; Galletto, V.; Padró, R.; Martínez, T.; Darnay, S.; Marull, J. 2022. Towards an agroecological transition in the Mediterranean: A bioeconomic assessment of viticulture farming. *Journal of Cleaner Production*, 380(2): 134999. doi: 10.1016/j.jclepro.2022.134999.
- Gutiérrez-Poch, Miquel.** 2022. 'Ho fabricaràs i ho arreglaràs'. Els tallers mecànics del districte paperer de l'Anoia: les arrels històriques d'un sector dinàmic. *Miscellanea Aqualatensia*, 20: 75-112.
- Infante-Amate, J.; Urrego-Mesa, A.; Piñero, P.; **Tello, E.** 2022. The open veins of Latin America: Long-term physical trade flows (1900-2016). *Global Environmental Change-Human and Policy Dimensions*, 76: 102579. doi: 10.1016/j.gloenvcha.2022.102579.
- Jorge-Sotelo, E.** 2022. The impact of the First World War on the Spanish money market: new evidence from money market and bank lending interest rates, 1900-1935. *Revista de Historia Económica-Journal of Iberian and Latin American Economic History*, 40(1): 67-98. doi: 10.1017/S0212610920000154
- Kaul, S.; Akbulut, B.; **Demaria, F.**; Gerber, J.-F. 2022. Alternatives to sustainable development: what can we learn from the pluriverse in practice? *Sustainability Science*, 17(4): 1149-1158. doi: 10.1007/s11625-022-01210-2.
- LaRota-Aguilera, M.J.; Delgadillo-Vargas, O.L.; **Tello, E.** 2022. Sociometabolic research in Latin America: A review on advances and knowledge gaps in agroecological trends and rural perspectives. *Ecological Economics*, 193: 107310. doi: 10.1016/j.ecolecon.2021.107310.
- Maldonado-Villalpando, E.; Paneque-Gálvez, J.; **Demaria, F.**; Napoletano, B. 2022. Grassroots innovation for the pluriverse: Evidence from Zapatismo and autonomous Zapatista education. *Sustainability Science*, 17: 1301-1316. doi: 10.1007/s11625-022-01172-5.
- Mañé-Estrada, A.** 2022. Consequences of the Spanish-Algerian crises within the framework of the World gas' petrolisation Efectos de la crisis hispano-argelina en el contexto mundial de la petrolización del gas. *Revista de Estudios Internacionales del Mediterráneo*, 32: 49-62. doi: 10.15366/reim2022.32.004.
- Mañé-Estrada, A.** 2022. Cambios Geo-energéticos en el Mediterráneo/Changements géo-énergétiques en Méditerranée Occidentale Occidental. *AFKAR/IDEAS Revista trimestral para el diálogo entre el Magreb, España y Europa*, 66: 48-51.
- Mañé-Estrada, Aurèlia; San Julián, Javier.** 2022. Edició-coordinació del monogràfic. Pensamiento, filosofía y política económica en el Siglo XXI. *Revista de Economía Crítica*, 33.
- Mañé-Estrada, Aurèlia; San Julián, Javier.** 2022. Introducción a Pensamiento, filosofía y política económica en el siglo XXI. *Revista de Economía Crítica*, 33: 1-9.

Marín-Beltrán, I.; **Demaria, F.**; Ofelio, C.; Serra, L.M.; Turiel, A.; Ripple, W.J.; Mukul, S.A.; Costa, M.C. 2022. Scientists' warning against the society of waste. *Science of the Total Environment*, 811. doi: 10.1016/j.scitotenv.2021.151359.

Moragues-Faus, A. 2022. Análisis crítico sobre el derecho a una alimentación sostenible en el Estado Español: Retos y posibilidades. *Documentación Social. Revista para pensar la intervención social*, 10. On line: <https://documentacionsocial.es/10/a-fondo/analisis-critico-sobre-el-derecho-a-una-alimentacion-sostenible-en-el-estado-espanol-retos-y-posibilidades/>

Naw Thiri, M.A.; Vilamayor, S.; Scheidel, A.; **Demaria, F.** 2022. How social movements contribute to staying within the global carbon budget: Evidence from a qualitative meta-analysis of case studies. *Ecological Economics*, 196, 107356. doi: 10.1016/j.ecolecon.2022.107356.

Padró, R.; **Tello, E.** 2022. Exploring Agroecology Transition Scenarios: A Pfandler's Spectrum Assessment on the Relocation of Agri-Food Flows, *Land*, 11(6): 824. doi: 10.3390/land11060824.

Padró, R.; **Tello, E.** 2022. Explorar escenarios posibles de transición agroecológica con el modelo SAFRA. Sistema. *Revista de Ciencias Sociales*, 265: 139-155.

Peres-Cajías, J.; Torregrosa-Hetland, S.; Ducoing, C. 2022. Resource abundance and public finances in five peripheral economies, 1850s-1930s. *Resources Policy*, 76, 102539. doi: 10.1016/j.resourpol.2021.102539.

Planas, J. 2022. La Unión de Rabassaires y el cooperativismo (1922-1936). *Ayer. Revista de historia contemporánea*, 125(1): 207-235. doi: 10.55509/ayer/125-2022-09.

Planas, J. 2022. La primera època del Centre d'Estudis de Granollers (1952-1970). *Ponències. Revista del Centre d'Estudis de Granollers*, 26: 125-149. doi: 10.34810/ponenciesn26id396259.

Planas, J.; Medina-Albaladejo, F.J. 2022. Las cooperativas vinícolas bajo las dictaduras de Mussolini y Franco. *Historia Social*, 102: 143-162.

Prat, M. 2022. Ben Bernanke, un economista entre dos grandes depresiones. *Revista de Economía Crítica*, 34(2): 2-7.

Romano, V.; **Lozano, S.**; Fernandez-Lopez de Pablo, J. 2022. Reconstructing social networks of Late Glacial and Holocene hunter-gatherers to understand cultural evolution. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 377, 20200318. doi: 10.1098/rstb.2020.0318.

Sabaté, O.; **Espuelas, S.**; **Herranz-Loncán, A.** 2022. Military wages and coups d'état in Spain (1850-1915): The use of public spending as a coup-proofing strategy. *Revista de Historia Económica-Journal of Iberian and Latin American Economic History*, 40(2): 205-241. doi: 10.1017/S0212610920000270.

Sánchez, A. 2022. Erasmo de Gónima. El fabricante más poderoso. *La Aventura de la Historia*, 280: 37-41.

Torregrosa-Hetland, S.; **Sabaté, O.** 2022. Income tax progressivity and inflation during the world wars. *Income tax progressivity and inflation during the world wars*, 26(3): 311-339. doi: 10.1093/ereh/heab020.

Tadei, F. 2022. Colonizer identity and trade in Africa: Were the British more favourable to free trade? *Economic History Review*, 75(2): 561-578. doi: 10.1111/ehr.13107.

Tello, E.; Cattaneo, C.; Olarieta, J.R.; Sacristán, V. 2022. La pèrdua de paisatge en mosaic i d'eficiència metabòlica agrària a la Regió Metropolitana de Barcelona (1956-2009). *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona*, 64: 88-104.

Llibres i capítols de llibres

Álvarez-Klee, R. 2022. China: The development of the Health System during the Maoist period (1949-76). *A The Business of Health: New Approaches to the Evolution of Health Systems in the World*, editat per Pierre-Yves Donzé i **Paloma Fernández**. Londres: Routledge. ISBN: 978-1-03-218739-6.

Antuña, G. 2022. El 'real' complejo militar de Asturias. Cambio técnico sin revolución industrial en la España de la Ilustración (1791-1808). A *Armamento y globalización en la monarquía hispánica (siglos XVI-XVIII)*, p. 301-327. Ciutat de Mèxci: Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM). ISBN: 978-607-30-6.

Antuña, G. 2022. Las reales fábricas de Asturias (1791-1808) o el fracaso de la revolución industrial en el siglo de la Ilustración. A *Sobre España en el largo siglo XVIII*, p. 473-482. Gijón: Ediciones Trea. ISBN: 978-84-18932-38-0

Badia-Miró, M.; Delgado, P.; Pinilla, V. 2022. La producció de cava i el comerç internacional (1850-2015). A *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*, coordinat per Josep Colomé-Ferrer, Jordi Plans i Raimon Soler-Becerro, p. 230-253. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya. ISBN: 978-84-1365-013-5.

Beltrán Tapia, Francisco J.; Díez-Minguela, Alfonso; Insa-Sánchez, Pau; **Martínez-Galarraga, Julio**; Tirado, Daniel A. 2022. La educación en el Estado liberal (1847-1901): entre la universalización y la gestión privada. A *Reformas antes del reformismo: Estado y sociedad de élites en la España contemporánea*, p. 173-199. Granada: Editorial Comares. ISBN: 978-84-1369-463-4.

Beltrán Tapia, Francisco J.; Díez-Minguela, Alfonso; **Martínez-Galarraga, Julio**; Tirado, Daniel A. 2022. La alfabetización en el mundo urbano español, 1860-1930, A *La educación en España. El salto adelante, 1900-1936*, p. 40-56. Madrid: Editorial Catarata. ISBN: 978-84-1352-506-8.

Benati, G. 2022. Economic Growth and Development in the Ancient Near East. A *The Earliest Economic Growth in World History: Proceedings of the Berlin Workshop (PIHANS 133)*, p. 57-73. Leuven: Peeters Publishers. ISBN: 978-90-429-4812-9.

Benati, G. 2022. Clash of the Titans: The Economics of Early Bronze Age Mesopotamia Between Empirical Evidence and Theoretical Models. A *Ancient Economies in Comparative Perspective. Material Life, Institutions and Economic Thought*, editat per Marcella Frangipane, Monika Poettinger i Bertram Schefold, p. 111-129. Cham: Springer. ISBN: 978-3-031-08763-9.

Carbonell-Esteller, M.; Marfany, J.; Pujadas-Mora, J. 2022. Migration and the Household Economy of the Poor in Catalonia, c.1762-1803. A *Gender and Migration in Historical Perspective*, editat per B. Zucca Micheletto, p. 323- 353. Londres: Palgrave-MacMillan. ISBN: 978-3-030-99553-9.

Colomé-Ferrer, J.; Ferrer-Alòs, Ll. 2022. La Catalunya aiguardentera en el segle XIX: canvi tècnic i xarxes comercials. A *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*, coordinat per Josep Colomé-Ferrer, Jordi Plans i Raimon Soler-Becerro, p. 67-102. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya. ISBN: 978-84-1365-013-5.

Colomé-Ferrer, J. 2022. El trabajo asalariado en la Cataluña rural (1850-1930). A *Ganarse la vida. Género y trabajo a través de los siglos*, editat per Raúl Ruiz Álvarez, Maria Aurora Molina Fajardo y Francisco Hidalgo Fernández, p. 368-370. ISBN: 978-84-1122-512-0.

Colomé-Ferrer, Josep, Jordi Planas i Raimon Soler-Becerro (coords.). 2022. *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya.

Colomé-Ferrer, J.; Planas, J.; Soler-Becerro, R. 2022. Introducció. A *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*, coordinat per Josep Colomé-Ferrer, Jordi Plans i Raimon Soler-Becerro, p. 9-21. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya. ISBN: 978-84-1365-013-5.

Demaria, F. and Kothari, A. 2022. The Post-Development Agenda: Paths to a Pluriverse of Convivial Futures. A *Convivial futures: Views from a Post-Growth Tomorrow*, editat per Frank Adloff, and Alain Caillé, p.139-151. Bielefeld : Transcript publishing. ISBN: 978-3-8376-5664-0.

Donzé, P.-Y.; **Fernández, P.** 2022. *The Business of Health: New Approaches to the Evolution of Health Systems in the World*, Londres: Routledge. ISBN: 978-1-03-218739-6.

Donzé, P.-Y.; **Fernández, P.** 2022. Health Industries in the Twentieth Century. A *The Business of Health: New Approaches to the Evolution of Health Systems in the World*, editat per Pierre-Yves Donzé i **Paloma Fernández**, p. 20-44. Londres: Routledge. ISBN: 978-1-03-218739-6.

Eloranta, Jari; Ojala, Jari; **Sabaté, Oriol.** 2022. Smooth sailing toward more peaceful societies? Long-run Nordic development paths. A *Social Cohesion and Welfare States. From Fragmentation to Social Peace* edited by Christopher Lloyd and Matti Hannikainen. Abingdon: Routledge. ISBN: 9780429503870.

Espuelas, S. 2022. A Difficult Consensus: The Making of the Spanish Welfare State. A *Standard of Living. Essays in Economics, History, and Religion in Honor of John E. Murray*, p. 119-139. Cham: Springer Nature.

Fernández, P.; Puig, N.; García-Canal, E.; Guillén, M.F. 2022. Learning from giants: Early exposure to advance markets in the growth and internationalisation of Spanish health care corporations in the twentieth century. A *The Business of Health: New Approaches to the Evolution of Health Systems in the World*, editat per Pierre-Yves Donzé i **Paloma Fernández**, p. 20-44. Londres: Routledge. ISBN: 978-1-03-218739-6.

Gelli, A.; **Aurino, E.** 2022. Public food procurement for sustainable food systems and healthy diets. A *Public food procurement for sustainable food systems and healthy diets*, editat per Swensson, L.F.J.; Huter, D.; Schneider, S.; Tartanac, F., p. 100-124. Roma: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)-Alliance of Bioversity International, CIAT and Universidade Federal do Rio Grande do Sul Editora da UFRGS. ISBN: 978-92-5-135475-9.

Gutiérrez-Poch, M. 2022. Les Spanische Weinhalle: la xarxa comercial catalana de venda de vi a Alemanya i Suïssa (1860-1939). A *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*, coordinat per Josep Colomé-Ferrer, Jordi Plans i Raimon Soler-Becerro, p. 103-138. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya. ISBN: 978-84-1365-013-5.

Kallis, G.; Paulson, S.; D'Alisa, G.; **Demaria, F.** 2022. *A favor del decrecimiento*. Barcelona: Icaria.

Kallis, G.; Paulson, S.; D'Alisa, G.; **Demaria, F.** 2022. *Che cosa è la decrescita oggi*. Milà: Edizioni Ambiente.

Kallis, G.; Paulson, S.; D'Alisa, G.; **Demaria, F.** 2022. *Gegen Wachstum!*. Viena: Mandelbaum Verlag.

Kothari, A., Salleh, A., Escobar, A., **Demaria, F.** and Acosta Alberto. 2022. *Plurivers: Un dictionnaire du post-développement*. Marsella. Wild Project. ISBN: 978-2-381140-346.

Moragues-Faus, A.; Clark, J.K.; Battersby, J.; Davies, A., editors. 2022. *Routledge Handbook of Urban Food Governance*. Abingdon: Routledge. ISBN: 9780367518004.

Moragues-Faus, A.; Clark, J.K.; Battersby, J.; Davies, A. 2022. Towards urban food governance for more sustainable and just futures. A *Routledge Handbook of Urban Food Governance*, editat per A. Moragues-Faus, J.K. Clark, J. Battersby i A. Davies. Abingdon: Routledge. ISBN: 9780367518004.

Moragues, A.; Llobet, M.; Durán, P.; Muñoz, A.; Magaña, C.; Piola, E. 2022. Inseguridad alimentaria: Más allá de las colas del hambre. A *Libro blanco de la alimentación sostenible en España*, p. 45-64. Madrid: Fundación Alternativas. ISBN: 978-84-18677-44-1

Pascual i Domènech, P. Estrada i Planell, G.; Riba i Gabarró, J.; Ferreras i Dalmau, C. 2022. *El Rec d'Igualada. Un estudi socioeconòmic sobre la formació i el desenvolupament d'un barri industrial*. Igualada: Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. ISBN: 978-84-09-42319-4.

Peres-Cajías, J.A.; Cajías, L. 2022. *Cámara Nacional de Industrias, 90 años de historia*. La Paz: Cámara Nacional de Industrias (Bolivia).

Planas, J. 2022. El compromís amb el Centre d'Estudis de Granollers. A *Mossèn Josep Cardús, la comunitat com a vocació*, p. 69-76. Les Franqueses del Vallès: Centre Cultural de Marata. ISBN: 978-84-121750-8-0.

Planas, J.; Garrido, S. 2022. La protecció del vi d'Alella abans de la Denominació d'Origen: el Sindicat Alella

Vinícola (1906-1936). A *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*, coordinat per Josep Colomé-Ferrer, Jordi Plans i Raimon Soler-Becerro, p. 271-292. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya. ISBN: 978-84-1365-013-5.

Planas, J.; Soler-Becerro, R. 2022. Agricultural associations and political parties in the transition to mass politics in Catalonia, 1890-1936. A *Making Politics in the European Countryside*, ed. by L. Bassart, C. Marache, Juan Pan-Montojo and L. Van Molle, p. 271-292. Turnhout: Brepols Publishers.

San Julián Arrupe, J. 2022. Adam Smith in the chairs on political economy in Spain, 1780-1823. A *Adam Smith and The Wealth of Nations in Spain. A History of Reception, Dissemination, Adaptation and Application, 1777-1840*, edited by Jesús Astigarraga and Juan Zabalza, p. 172-185. Abingdon: Routledge. ISBN: 9780367716004.

Soler-Becerro, R. 2022. La indústria vinícola catalana en el llarg cicle del vi comú, 1865-1996. Una visió de conjunt. A *Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana (segles XVIII-XXI)*, coordinat per Josep Colomé-Ferrer, Jordi Plans i Raimon Soler-Becerro, p. 196-227. Tarragona-Vilafranca del Penedès: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili-Vinseum, museu de les cultures del vi de Catalunya. ISBN: 978-84-1365-013-5.

Soler-Becerro, R.; Tort, J. 2022. *Els sindicats de Moja. El moviment rabassaire i els orígens del Celler Cooperatiu, 1891-1936*. Olèrdola: Ateneu Mogenc Fem Poble i Ajuntament d'Olèrdola.

4. Activitats de transferència de coneixement

José Miguel Sanjuán. Citat a l'article de Paula Solanas Alfaro "Els diners, el gran tabú català". *Ara. Emprenem*, 14 de gener de 2022.

Montserrat Julià i **Raimon Soler-Becerro**, "Patrimoni industrial del vi a Vilafranca. El carrer Comerç". *Amb veu pròpia*, RTVVilafranca. <https://www.youtube.com/watch?v=0y40Z4mPWxg&t=8s>. 7 de febrer de 2022.

Marc Prat. Conferència "Derbi i la indústria de la motocicleta espanyola. De l'autarquia a la globalització", Mollet del Vallès, 15 de febrer de 2022. Recollida en diversos mitjans Vallès Visió, en feia un [reportatge](#) el mateix dia 15 de febrer. Ràdio Mollet, [entrevistava el nostre company](#) el dia 16. El periòdic *El 9 Nou*, recollia la intervenció de Marc Prat en la seva edició del 18 de febrer. Finalment, Prat també ha intervingut en el programa "Catalunya migdia (cap de setmana)". [Aquí](#) hi trobareu la web i en aquest altre [enllaç](#) l'audio.

Es presenta el [podcast del Journal of Evolutionary Studies in Business](#) dins del New Books Network ES. En el [primer episodi](#) **Paloma Fernández** fa la presentació de la revista. 15 de febrer de 2022.

[S'estrena](#) al Canal Historia la sèrie [Encadenados](#), sobre la història de l'esclavisme a Espanya, en la qual hi participa **José Miguel Sanjuán**. 7 de març de 2022.

Jordi Catalan. Article "Apertura tres la autarquia". Diari *El País*, 12 de març 2022. <https://elpais.com/economia/negocios/2022-03-13/apertura-tras-la-autarquia.html>.

Les I Jornades de Transició Agroecològica de Menorca, on hi participà **Enric Tello**, a la premsa. 12 de març de 2022. <https://www.eliris.cat/2022/03/12/les-i-jornades-de-transicio-agroecologica-evidencien-lurgencia-dun-canvi-cap-a-la-gestio-agroecologica-sostenible/>. 12 de març de 2022.

Sergio Espuelas parla sobre l'evolució de l'estat del benestar en l'episodi 4 del podcast Efecto Fresnel titulat "¿Dónde está mi paguita?" 22 de març de 2022. <https://efectofresnel.com/episodio-4-donde-esta-mi-paguita/>.

El projecte SAFRA-Menorca, dirigit per **Enric Tello** i Roc Padró, citat al digital iris.cat. 29 de març de 2022. <https://www.eliris.cat/2022/03/29/jesus-cardona-coordinador-de-les-dem-hem-de-propiciar-un-canvi-cultural-si-volem-arribar-a-ser-una-societat-realment-sostenible/>

Aurèlia Mañé parla del preus de l'energia al programa Informe Semanal de TVE. 26 de març de 2022.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

 Centre d'Estudis
Jordi Nadal
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Departament d'Història Econòmica, Institucions,
Política i Economia Mundial

Facultat de Ciències Econòmiques
Avda. Diagonal, 690
08034 Barcelona

Tel. 93 402 19 29
Fax. 93 402 4594

<https://www.rtve.es/play/videos/informe-semanal/tormenta-energia/6468012/>.

Debat "Protagonistas de la historia. Hombres y mujeres de negocio y economistas", amb participació de **Paloma Fernández**. 21 d'abril de 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=gCqM0AhiZlw>.

Alfonso Herranz Loncán consultat sobre la història del ferrocarril a Catalunya per l'equip de periodistes de Verificat en l'article "Els trens de Mataró i Manresa a Barcelona van més ràpidament ara que al segle XIX, a diferència del que afirma una campanya viral". 14 de maig de 2022. <https://www.verificat.cat/fact-check/els-trens-de-mataro-i-manresa-a-barcelona-van-mes-rapidament-ara-que-al-segle-xix-a-diferencia-del-que-afirma-una-campanya-viral>

José Miguel Sanjuán parla dels darrers esclavistes d'Europa, vinculats amb Barcelona, pel digital alemany Riffreporter. 17 de juny de 2022. <https://www.riffreporter.de/de/international/illegaler-skclavenhandel-spanien-barcelona-geschichtspolitik?s=03>.

Jordi Catalan imparteix la conferència "El Rec d'Igualada en la història econòmica de Catalunya" en el marc de la presentació del llibre de P. Pascual, G. Estrada, J. Riba & C. Farreras, *El rec d'Igualada. Un estudi socioeconòmic sobre la formació d'un barri industrial* i la celebració del 75 Aniversari del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI), Igualada 24 agost.

Conferència de **Paloma Fernández**. "[Family business in emerging and developed countries: a historical perspective of the different pathways and opportunities for the future](#)", impartida en línia el 7 de setembre al Tharawat Family Business Forum, amb la col·laboració de la New York University Abu Dhabi.

José Miguel Sanjuán entrevistat pel digital alemany ND sobre els darrers comerciants d'esclaus d'Espanya en l'article "Europas letzte Sklavenhändler". 16 de setembre de 2022. <https://www.nd-aktuell.de/artikel/1166980.sklaverei-in-spanien-europas-letzte-sklavenhaendler.html>.

El digital *Cupatges*, en l'article "[Sis llibres que arriben a la tardor amb el vi com a protagonista](#)", de la periodista Ruth Troyano, es fa ressò del llibre [Vins, aiguardents i caves. La comercialització de la producció vinícola catalana \(segles XVIII-XXI\)](#), coordinat per **Josep Colomé-Ferrer, Jordi Planas i Raimon Soler-Becerro**, llibre que és un recull de treballs inèdits en homenatge a Francesc Valls Junyent. 5 d'octubre de 2022.

Intervenció d'**Enric Tello** titulada "Impacte dels sistemes alimentaris en el canvi climàtic", a la jornada *Reptes de la sostenibilitat alimentària per a la salut pública*, organitzada per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) (podeu veure-ho [aquí](#) a partir de l'hora 3:47:17). 25 d'octubre de 2022.